

Στις 9.11.2025 ανήμερα της Διεθνούς Ημέρας κατά του Αντισημιτισμού και του Φασισμού, εγκαινιάστηκε το πλήρως ανακαινισμένο Εβραϊκό Μουσείο της Ρόδου.

«Είναι μια μέρα ιδιαίτερης χαράς η σημερινή, όχι μόνο για την τοπική κοινωνία, για την Ισραηλιτική Κοινότητα της Ρόδου, αλλά συνολικά για τη χώρα μας», τόνισε **ο γενικός γραμματέας Θρησκευμάτων Γιώργος Καλαντζής**, στον χαιρετισμό του στην εκδήλωση των εγκαινίων, λίγο προτού κόψει την κορδέλα των εγκαινίων, από κοινού με τον μητροπολίτη Ρόδου Κύριλλο Β'.

«Η ύπαρξη ενός μουσείου, το κύριο μήνυμα που δίνει -και αυτό που ενδιαφέρει ιδιαίτερα το υπουργείο Παιδείας- είναι ότι η ιστορία του ελληνικού εβραϊσμού είναι ιστορία ενταγμένη στο ελληνικό έθνος, δεν είναι κάτι ξεχωριστό, και το Ολοκαύτωμα συνέβη και στην Ελλάδα, αφορά δικούς μας ανθρώπους, και δεν είναι κάτι ξένο και μακρινό. Έγινε και εδώ», σημείωσε ο κ. Καλαντζής, υπογραμμίζοντας τη σημασία της διδασκαλίας του Ολοκαυτώματος.

«Η διδασκαλία του δεν είναι η διδασκαλία της ιστορίας των άλλων. Είναι η ιστορία των δικών μας ανθρώπων. Το Μουσείο λοιπόν αυτό, όπως και το εβραϊκό μουσείο Ελλάδος στην Αθήνα, το Εβραϊκό Μουσείο της Θεσσαλονίκης, με το οποίο έχουμε και μια μακρά συνεργασία, συμβολίζουν και εμπεδώνουν ακριβώς αυτό το μήνυμα που ενδιαφέρει ιδιαίτερα, όχι μόνο θεσμούς, αλλά πάνω απ' όλα την ίδια την ελληνική κοινωνία, γιατί είναι ταυτοτικό ζήτημα», ανέφερε χαρακτηριστικά ο ΓΓ Θρησκευμάτων.

Ένα μουσείο πλάι στην αρχαιότερη εν λειτουργία συναγωγή στην Ελλάδα

Κατά την ομιλία της στα εγκαίνια, **η πρόεδρος της Ισραηλιτικής Κοινότητας Ρόδου Κλαούντια Ρέστη** τόνισε ότι «το Μουσείο αυτό στέκεται σε ιερό τόπο, όχι μόνο επειδή στεγάζεται στη Συναγωγή Καχάλ Σαλόμ - την αρχαιότερη εν λειτουργία συναγωγή στην Ελλάδα - αλλά γιατί κάθε πέτρα, κάθε φωτογραφία, κάθε όνομα και κάθε μνήμη μέσα σε αυτούς τους τοίχους κουβαλούν ανθρώπινες ζωές, ιστορίες και αξιοπρέπεια».

Η κ. Ρέστη υπενθύμισε ότι «η σημερινή ημερομηνία, 9 Νοεμβρίου, συμπίπτει με την επέτειο της Νύχτας των Κρυστάλλων το 1938 -- γεγονός που σηματοδότησε την κλιμάκωση του αντισημιτισμού και οδήγησε στην τραγωδία του Ολοκαυτώματος». Όπως είπε, «η μνήμη εκείνης της νύχτας μας υπενθυμίζει πως η προκατάληψη, όταν μένει αναπάντητη, γεννά βία και απανθρωπιά».

Αναφερόμενη στη μακραίωνη παρουσία των Εβραίων στη Ρόδο, σημείωσε ότι «η εβραϊκή παρουσία στη Ρόδο έχει ιστορία άνω των 2.000 ετών. Μια κοινότητα που άφησε βαθύ αποτύπωμα στην οικονομική και πολιτιστική ζωή του νησιού». Ωστόσο, όπως υπενθύμισε, «τον Ιούλιο του 1944, σχεδόν ολόκληρη η εβραϊκή κοινότητα της Ρόδου εκτοπίστηκε στο Άουσβιτς. Λιγότεροι από 160 άνθρωποι επέστρεψαν».

«Το μουσείο αυτό υπάρχει για να μην γίνουν οι ζωές τους αριθμοί. Υπάρχει για να θυμόμαστε ποιοι ήταν, και όχι μόνο το πώς χάθηκαν. Το μουσείο αυτό αποκαθιστά παρουσία εκεί όπου υπήρξε απουσία», ανέφερε χαρακτηριστικά η κ. Ρέστη.

Στη συνέχεια, σημείωσε ότι «η μνήμη δεν αρκεί από μόνη της», επισημαίνοντας πως «σήμερα, ο αντισημιτισμός εμφανίζεται ξανά σε νέες μορφές, σε δρόμους, πανεπιστήμια και κοινωνικά δίκτυα. Οι λέξεις αλλάζουν, αλλά η πρόθεση είναι η ίδια».

Καταλήγοντας, υπογράμμισε ότι «γι' αυτό το μουσείο πρέπει να λειτουργεί και ως: τόπος εκπαίδευσης, τόπος διαλόγου, τόπος αλήθειας».

Το Μουσείο όχι απλώς ως χώρος μνήμης αλλά ως πράξη ευθύνης

Στα εγκαίνια του πλήρως ανακαινισμένου Εβραϊκού Μουσείου Ρόδου, κεντρικός ομιλητής ήταν **ο επίκουρος καθηγητής της Ιστορίας των Εβραϊκών Κοινοτήτων στο ΑΠΘ Γιώργος Αντωνίου**, ο οποίος χαρακτήρισε «ευτυχή συγκυρία» την παρουσία του Γενικού Γραμματέα Θρησκευμάτων κ. Καλαντζή, σημειώνοντας ότι «η δράση του αποτελεί υπόδειγμα σταθερής πορείας, προσφοράς και ουσιαστικής μεταβολής προς το καλύτερο της σχέσης ελληνικής πολιτείας και ελληνικού εβραϊσμού».

Αναφερόμενος στη σημασία του Μουσείου, τόνισε ότι η εβραϊκή κοινότητα της Ρόδου είναι «ζωντανό παράδειγμα των απροσμέτρητων δυνατοτήτων του εβραϊσμού» και ότι «το μουσείο αυτό δεν θα είναι απλώς ένας χώρος μνήμης, είναι μια πράξη ευθύνης που απευθύνεται και στην τοπική κοινωνία με σύγχρονο τρόπο».

Επικαλέστηκε τον διανοητή Γιουβάλ Χαράρι, λέγοντας πως η ικανότητα των ανθρώπων «να κατασκευάζουν αφηγήματα, παραμύθια και ιστορίες» υπήρξε η δύναμη που σφυρηλάτησε τη συλλογική ζωή, καλώντας σε προβληματισμό για «το είδος των αξιών που θα μεταφέρουμε στις επόμενες γενιές γύρω από το Ολοκαύτωμα».

Τόνισε ότι το Ολοκαύτωμα «υπερβαίνει την ιστορική του διάσταση» και παραμένει «φάρος προστασίας της διαφορετικότητας και των ατομικών ελευθεριών». Ωστόσο, προειδοποίησε για την «πολλαπλασιαζόμενη διαστρέβλωση» της ιστορικής αλήθειας και την άνοδο του αντισημιτισμού, με το 96% των Εβραίων να δηλώνει ότι έχει βιώσει αντισημιτισμό.

Καταλήγοντας, υπογράμμισε πως «επείγει η συζήτηση περί αντισημιτισμού να αποπολιτικοποιηθεί» και να επιστρέψει «στη μεγάλη οικογένεια των ρατσισμών», τονίζοντας ότι η μνήμη χρειάζεται «κριτική σκέψη, εκπαίδευση και ηθική ευθύνη».

Η εκπαίδευση ως φάρος κατά του αντισημιτισμού

Η δρ Ξένια Ελευθερίου, επιστημονική υπεύθυνη του Εβραϊκού Μουσείου Θεσσαλονίκης και επιστημονική σύμβουλος του Εβραϊκού Μουσείου Ρόδου, τόνισε στον χαιρετισμό της ότι «όταν μιλάμε για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού, δεν μιλάμε μόνο για την ιστορία», αλλά «για την καλλιέργεια του σεβασμού, της ενσυναίσθησης και της κατανόησης από τις μικρές ηλικίες». Όπως είπε, η εκπαίδευση έχει τη δύναμη «να διαμορφώνει στάσεις ζωής», ενώ η επαφή με την ιστορία της Εβραϊκής Κοινότητας Ρόδου βοηθά τα παιδιά «να καταλάβουν πόσο εύθραυστη είναι η ανθρωπίνη αξιοπρέπεια, όταν δεν την προστατεύουμε όλοι μαζί».

Επισήμανε ότι «μόνο μέσα από την εκπαίδευση μπορούμε να ανατρέψουμε παλιούς μύθους και αρνητικά στερεότυπα», καθώς «όταν η ιστορία δεν διδάσκεται, αφήνει χώρο στην άγνοια και την παραπληροφόρηση». Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στην ανάγκη οι μαθητές του νησιού να επισκέπτονται το μουσείο, όπου «η ιστορία ζωντανεύει μέσα από αντικείμενα, μαρτυρίες και τόπους μνήμης».

Αναφέρθηκε, επίσης, στις συνεργασίες του Μουσείου με εκπαιδευτικά ιδρύματα και φορείς, για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, «ώστε να καλλιεργούν στους μαθητές την αξία της διαφορετικότητας και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας».

«Η μνήμη δεν είναι απλώς κάτι που τιμούμε», κατέληξε. «Είναι κάτι που μεταδίδουμε -με ανοιχτή σκέψη και ανοιχτή καρδιά».

Για τα εγκαίνια του Εβραϊκού Μουσείου Ρόδου απέστειλε μήνυμα ο πρέσβης του Ισραήλ στην Ελλάδα κ. Νόαμ Κάτς [ΕΔΩ](#).

Στην εκδήλωση παρέστησαν οι βουλευτές Δωδεκανήσου Μάνος Κόνσολας και Ιωάννης Παππάς, καθώς και η Πρόεδρος Κλαούντια Ρέστη, ο Αντιπρόεδρος Γιομτώβ Ρομπίσα και ο Γενικός Γραμματέας Δανιήλ Μπεναρδούτ της Διαχειριστικής Επιτροπής της Ισραηλιτικής Κοινότητας Ρόδου, εκπρόσωποι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας, καθώς και της ακαδημαϊκής κοινότητας (Πανεπιστήμιο Αιγαίου) κ.ά.

Η πορεία του Μουσείου στον χρόνο

Το Μουσείο ιδρύθηκε τον Οκτώβριο του 1997, στα πρώτα δύο δωμάτια του πρώην γυναικωνίτη της συναγωγής «Σαλώμ».

Ιδρυτής του μουσείου είναι ο Άρον Χασόν, Ροδίτης τρίτης γενιάς, δικηγόρος από το Λος Άντζελες που παρατήρησε την έλλειψη ενημέρωσης για τη μοναδική ιστορία της εβραϊκής κοινότητας.

Το μουσείο ξεκίνησε σαν έκθεση με φωτογραφίες που συγκεντρώθηκαν από τους Ροδίτες Εβραίους της Διασποράς, τεκμηριώνοντας την προπολεμική εβραϊκή ζωή στη Ρόδο.

Σταδιακά, με την ενεργοποίηση και την οικονομική συμβολή της Κοινότητας και μεμονωμένων δωρητών, το μουσείο επεκτάθηκε σε όλους τους χώρους του πρώην γυναικωνίτη.

Από τον Ιούνιο του 2002, με τη συνεργασία του Εβραϊκού Μουσείου της Ελλάδας, παρουσιάστηκε μια μόνιμη έκθεση. Ακολούθησαν πρόσθετες ανακαινίσεις. Το 2006 το μουσείο άνοιξε εκ νέου με περισσότερα ενημερωτικά πάνελ και εκθέματα.

Στην ανακαινισμένη του μορφή, που εγκαινιάστηκε σήμερα, το Μουσείο περιλαμβάνει περί τα 600 εκθέματα, μεταξύ αυτών μία Τορά του 16ου αιώνα, αφιερωμένη από τον Σαμουήλ Μπεχάρ Αβραάμ κι ένα νυφικό φόρεμα της Σέλιμα Λεβή Μιζραχή, που το είχε πάρει μαζί της στις Ηνωμένες Πολιτείες το 1930.

Αποστολή: Σοφία Παπαδοπούλου

ΠΗΓΗ: [ΑΘΗΝΑΪΚΟ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ 9.11.2025](#)